

Francišek Palacký.

(K stoletnici njegovega rojstva spisal *Eugen Lampe*.)

Svoji ke svému a vždy dle
pravdy.

Geslo Palackeга.

Z veliko slovesnostjo so Čehi praznovali od dné 17. do 22. meseca rožnika spomin jednega izmed najslavnejših in najzaslužnejših svojih mož. Prihitieli so zastopniki vseh slovanskih narodov v zlato Prago, da se pri tem slavju združijo, spoznajo in pripravijo na uspešno delovanje v obrambo in prospeh slovanske omike v Avstriji. Palacký je Čehom pokazal, káko je njihovo pravo in kakó naj delujejo, da se povzdignejo do vrhunca omike. Ta vzgled je mogočno vplival na slovstveno delovanje ostalih Slovanov in jim je dal pogum, da so začeli samostojno delovati. Zato hočemo v kratkih potezah načrtati življenje in delovanje tega moža.¹⁾

Palacký se je rodil dné 14. rožnika leta 1798. pod preprosto streho vaške šole v

¹⁾ Med knjigami, ki so izšle povodom stoletnice rojstva Palackeга, omenjamo te: 1. „Palacký národu.“ V tej knjigi so zbrani razni izreki in odlomki iz knjig Palackeга, v katerih se kažejo

„Dom in svet“ 1898, št. 14.

Hodslavicah na Moravskem, kjer je njegov oče bil protestantovski učitelj. Njegova rodina se je štela med takozvane „češke brate“, jedno izmed mnogoštevilnih protestantovskih ločin. V mladosti je bil namenjen za predikanta, a ko je prišel na trenčinsko šolo in se učil modroslovja v Požunu, odpovedal se je temu namenu, dasi je ostal vedno veren. V protestantovsko bogoslovje se je takrat začel zajedati brezverski racijonališki duh. Ta mu je bil zopr in zato je pustil tako bogoslovje ter si ohranil pozitivno vero.

Najprej se je lotil pesništva in estetike. Spisal je „Počátky českého básnictví“ (Začetki češkega pesništva) skupno s Šafaříkom, in „Přehled dějin krasovědy a její literatury“ (Pregled zgodovine estetike in njenega slovstva). Naposled pa se je odločil za zgodovino. Spisoval

je zgodovino husitskih bojov. Zeló marljivo je zbiral vire. S tem namenom je šel v Prago,

njegovi nazori o najvažnejših kulturnih vprašanjih. 2. „Památník na oslavu stých narozenin Frant. Palackého.“ V tej obsežni spomenici je 44 spisov o Palackem, kateri nam jako zanimivo

František Palacký